



Hoe de zonnedaauw het wint van raaigras

In het Drents-Friese Wold en het nabijgelegen Leggelderveld is de natuur aan een opmars bezig. Dat kan niet zonder hulp. Op vijf locaties worden alle zeilen bijgezet om met name heide de ruimte te geven door landbouwgrond te vernatten en te verschralen en bos te kappen.

Onder de naam LIFE Going up a level werken in het Nationaal Park Drents-Friese Wold en het aangrenzende Leggelderveld provincies, gemeenten, natuurorganisaties, waterschappen en diverse partners aan het op een hoger plan brengen van de biodiversiteit. Met drie miljoen euro subsidie uit het LIFE+-programma voor milieu- en klimaatmaatregelen van de Europese Commissie zijn vijf deelprojecten in uitvoering. Een excursie per bus bood een paar weken geleden zo'n zestig geïnteresseerde omwonenden de mogelijkheid om de werkzaamheden en eerste resultaten eens van dichtbij te bekijken. De dag werd georganiseerd door IVN Noord-Nederland, bij dit project verantwoordelijk voor de communicatie en samenwerking tussen de partners.

Het doel van het project is om kwetsbare natuurtypen als heidelandschap, hoogveen en vennetjes ruimte te geven om in stand te blijven. Die hulp via menselijk ingrijpen is nodig, want deze schrale landschapselementen worden van alle kanten belaagd. Landbouw, met zijn voortdurende bemestingsbehoefte, zorgt voor veel te vruchtbare omstandigheden. En bos heeft de onbedwingbare drang zich uit te breiden en alles onder de voet te lopen als niets het tegenhoudt.

Dat is meteen het heikele punt. In De Nul, aan de zuidkant van het Drents-Friese Wold bij Diever, zijn de omstandigheden van zes vennetjes verbeterd. Dat betekent dat het bos in een flinke cirkel rond elk vennetje is gekapt. Nog meer bomen zijn 'geringd': er is een ring uit de bast gefreesd, zodat de sapstroom is doorbroken, de boom langzaam

sterft en nog jaren een functie in het plaatselijke ecosysteem vervult - bijvoorbeeld als huisvesting en voedselbron voor de zeldzame zwarte specht. In Boschoord, aan de westkant van het Wold bij Doldersum, is zelfs zestig hectare bos gekapt om heide, vennen en veentjes ruimte te bieden (foto rechts).

Omstreden

Bomenkap ten behoeve van natuurontwikkeling is in de publieke opinie een omstreden manier van beheer. Natuurmonumenten heeft op aandrang van de leden besloten om deze vorm van beheer niet meer of veel terughoudender toe te passen. Staatsbosbeheer ligt ook onder vuur om deze methode. Hans Dekker, beleidsmedewerker natuur bij de provincie Drenthe, kan het uitleggen. „Een van de doelen van dit project is om hoogveen te herstellen door voormalige landbouwpercelen te vernatten. Hoogveen legt veel CO2 vast. Naaldbomen verdampen gigantische hoeveelheden water, die ze aan de bodem onttrekken. Hoe minder water onttrokken wordt en verdampt, hoe natter de grond blijft en hoe meer veenmos kan aangroeien.” Dekker wijst ook op de herplant, die elders voor zorgvuldige bomencompensatie zorgt. „Per saldo is Drenthe nu bosrijker dan twintig jaar geleden.”

Hij laat in bosgebied De Nul de nieuwe situatie rond een van de zes vennetjes zien die zijn aangepakt. Het is een vrijliggend meertje; de bosrand ligt op enkele tientallen meters. „Het bos was tot aan de waterrand gegroeid. Het water was overwoekerd. Nog even en het zou helemaal overgroeid zijn. Nu heeft het ven weer de ruimte.”

De bosrand die nu een geleidelijker overgang tussen bos en heide